

T.B.M.M.

CUMHURİYET HALK PARTİSİ
Grup Başkanlığı

Tarih: **14 Mayıs 2026**

Sayı: **19023**

44653

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Aşağıda belirtilen sorularımın, Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı Mahinur Özdemir Göktaş tarafından Anayasa'nın 98'inci ve Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 96'ncı ve 99'uncu maddeleri uyarınca yazılı olarak cevaplandırılmasını saygılarımla arz ederim.
14.05.2026

Av. Mahmut Tanal
CHP Sanlıca Milletvekili

Türkiye Sakatlar Derneği Kırklareli Şubesi tarafından kamuoyuyla paylaşılan “Engelli Sorunları ve Çözüm Önerileri” başlıklı çalışmada; engelli bireylerin sağlık, erişilebilirlik, eğitim, istihdam, sosyal güvenlik ve toplumsal yaşama katılım alanlarında ciddi yapısal sorunlarla karşı karşıya olduğu ifade edilmektedir.

Söz konusu çalışmada; SGK tarafından karşılanan medikal malzeme bedellerinin güncel maliyetleri karşılamadığı, sosyal güvencesi olmayan engelli bireylerin temel sağlık ve medikal ihtiyaçlarına erişemediği, sürekli engelli raporu bulunan vatandaşlardan yeniden rapor talep edildiği, kamuya açık alanlarda erişilebilirlik eksikliklerinin devam ettiği, engelli bireylerin eğitim ve istihdam imkanlarının yetersiz kaldığı, engelli annelerine yönelik sosyal güvenlik desteklerinin yetersiz olduğu, engelli park alanlarının işgal edildiği, toplumsal farkındalık çalışmalarının yetersiz kaldığı ve kamu sosyal tesisleri ile ortak yaşam alanlarının erişilebilir olmadığı yönünde ciddi tespit ve şikâyetler yer almaktadır.

Özellikle yüksek enflasyon ve artan yaşam maliyetleri karşısında; protez, ortez, akülü ve manuel tekerlekli sandalye, solunum cihazı, hasta bezi ve benzeri hayati medikal ürünlerin fiyatlarının ciddi şekilde yükseldiği, buna rağmen SGK geri ödeme tutarlarının piyasa koşullarının gerisinde kaldığı yönünde yoğun eleştiriler bulunmaktadır. Bu durumun birçok engelli bireyin temel sağlık ve yaşam ihtiyaçlarına erişimini doğrudan etkilediği ifade edilmektedir.

Öte yandan sürekli engelli raporu bulunan vatandaşlardan yeniden sağlık kurulu raporu talep edilmesi; hem bürokratik yük hem de sağlık hizmetine erişim bakımından ciddi mağduriyetler doğurmaktadır. Fiilen değişmeyen engel durumuna rağmen vatandaşların yeniden hastane süreçlerine zorlanması; insan onuru, kamu hizmetine erişim ve sosyal devlet ilkesi bakımından tartışma yaratmaktadır.

5378 sayılı Engelliler Hakkında Kanun kapsamında kamu kurumları ve özel işletmelere erişilebilirlik yükümlülükleri getirilmiş olmasına rağmen; birçok kamu binası, kaldırım, üst geçit, park, sosyal tesis ve ortak yaşam alanının hâlen engelli bireylerin erişimine uygun olmadığı yönünde yoğun şikâyetler bulunmaktadır.

Bunun yanında engelli bireylerin eğitim, istihdam ve toplumsal yaşama katılım alanlarında ciddi sorunlarla karşı karşıya kaldığı; özellikle işitme engelli bireylerin sınav süreçlerinde, engelli bireylerin istihdam imkanlarına erişiminde ve kendi işini kurma süreçlerinde önemli yapısal engeller yaşadığı ifade edilmektedir.

Engelli bireylere bakım veren ailelerin, özellikle annelerin sosyal güvenlik ve ekonomik destek bakımından yetersiz korunduğu; bakım yükünün büyük ölçüde ailelerin omuzlarına bırakıldığı yönünde eleştiriler de kamuoyunda sıkça dile getirilmektedir.

Anayasa'nın 2'nci maddesinde düzenlenen sosyal hukuk devleti ilkesi gereği devletin, engelli bireylerin insan onuruna yaraşır yaşam koşullarına erişimini sağlama yükümlülüğü bulunmaktadır. Anayasa'nın 10'uncu maddesi eşitlik ilkesini düzenlemekte; engelliler lehine alınacak tedbirlerin eşitlik ilkesine aykırı sayılamayacağını açıkça hükme bağlamaktadır. Anayasa'nın 56'ncı maddesine göre herkes sağlıklı ve dengeli bir çevrede yaşama hakkına sahiptir.

5378 sayılı Engelliler Hakkında Kanun ise kamu kurumlarına erişilebilirlik, eğitim, sağlık, rehabilitasyon, sosyal katılım ve istihdam konusunda açık yükümlülükler getirmektedir. Ayrıca Birleşmiş Milletler Engelli Hakları Sözleşmesi'ne taraf olan Türkiye'nin; engelli bireylerin bağımsız yaşam, erişilebilirlik, eğitim, çalışma ve sosyal yaşama katılım haklarını etkin biçimde koruma yükümlülüğü bulunmaktadır.

Bu bağlamda;

1. SGK tarafından karşılanan ortez, protez, manuel ve akülü tekerlekli sandalye, solunum cihazı, hasta bezi ve benzeri medikal ürünlerin geri ödeme tutarları son olarak ne zaman güncellenmiştir?
2. SGK'nın mevcut geri ödeme tutarları piyasa fiyatlarını karşılamakta mıdır? Bu konuda herhangi bir maliyet veya etki analizi yapılmış mıdır?
3. Geri ödeme tutarlarının piyasa fiyatlarının gerisinde kaldığı yönündeki şikâyetler hakkında Bakanlığınızın değerlendirmesi nedir?
4. Sosyal güvencesi bulunmayan engelli bireylerin medikal malzeme ve temel sağlık ihtiyaçlarının devlet tarafından karşılanmasına yönelik bir çalışma yürütülmekte midir?
5. Sürekli engelli raporu bulunan vatandaşlardan yeniden sağlık kurulu raporu talep edilmesinin hukuki ve idari gerekçesi nedir?
6. Sürekli engelli raporu bulunan bireylerin yeniden rapor alma zorunluluğunu ortadan kaldırmaya yönelik bir düzenleme yapılacak mıdır?
7. 5378 sayılı Engelliler Hakkında Kanun kapsamında erişilebilirlik yükümlülüklerini yerine getirmeyen kamu kurumları ve özel işletmelere son 5 yılda kaç idari işlem uygulanmıştır?
8. Belediyeler ve ruhsat vermeye yetkili kurumlar tarafından iş yerlerinin erişilebilirlik denetimleri düzenli olarak yapılmakta mıdır?
9. Türkiye genelinde erişilebilirlik standartlarına uygun olmayan kamu binası sayısı kaçtır?

10. Karayolları, belediyeler ve il özel idarelerine ait yol, kaldırım ve üst geçitlerin erişilebilir hale getirilmesi için son 5 yılda ayrılan bütçe miktarı nedir?
11. Engelli bireyler için ayrılan park alanlarını işgal eden araçlara son 5 yılda kaç ceza uygulanmıştır?
12. Engelli park alanlarının ve kaldırım giriş-çıkışlarının işgal edilmesini önlemek amacıyla yeni bir denetim veya yaptırım sistemi planlanmakta mıdır?
13. Engelli bireylerin araç alımında uygulanan yerlilik oranı şartının kaldırılması ve araç yenileme süresinin yeniden 5 yıla düşürülmesi yönünde Bakanlığınızın bir çalışması bulunmakta mıdır?
14. Engelli bireylerin istihdamını artırmak amacıyla son 5 yılda kaç mesleki eğitim programı açılmıştır ve bu programlardan kaç kişi yararlanmıştır?
15. EKPS's'ye giren işitme engelli bireylerin sınav süreçlerinde yaşadığı sorunlara ilişkin Bakanlığınıza son 5 yılda kaç başvuru ulaşmıştır?
16. Engelli çocuğuna bakım veren annelerin sosyal güvenlik ve ekonomik destek haklarının güçlendirilmesine yönelik bir çalışma yapılmakta mıdır?
17. Engelli bireylere yönelik toplumsal farkındalık eğitimleri okul müfredatına dahil edilmiş midir? Bu konuda hangi kurumlarla ortak çalışma yürütölmektedir?
18. Engelli bireylerin kendi işini kurabilmesi amacıyla verilen kredi, hibe ve teşviklerden son 5 yılda kaç kişi yararlanmıştır?
19. Protez, ortez ve benzeri hayati medikal ürünlerden alınan vergi yükünün azaltılmasına yönelik bir çalışma yapılmakta mıdır?
20. Kamu sosyal tesisleri, parklar ve ortak yaşam alanlarının engelli bireylerin kullanımına uygun hale getirilmesi için Bakanlığınız tarafından yürütölen çalışmalar nelerdir?
21. Engelli bireylerin eğitim, sağlık, istihdam ve kamusal yaşama erişiminde yaşadığı yapısal sorunların giderilmesine yönelik Bakanlığınızın kısa, orta ve uzun vadeli somut eylem planı nedir?